

НОВЫЙ ШЕЛКОВЫЙ ПУТЬ – ПОЯС УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

В КазНУ состоялся международный симпозиум «Новый Шелковый путь - пояс устойчивого развития и всеобщего процветания», который объединил видных ученых вузов стран Шелкового пути, представителей ведущих международных организаций, дипломатических миссий, экспертов и бизнесменов. Мероприятие проводилось в КазНУ по инициативе Генерального консульства КНР в г. Алматы.

Открывая мероприятие, ректор КазНУ академик Галым Мутанов отметил, что идея формирования экономического пояса Шелкового пути тесно перекликается с казахстанской стратегией «Нурлы жол – Путь в будущее», которая направлена на процветание государства и свидетельствует об устойчивом и созидательном векторе развития страны, сильной социальной политике. Казахстан и Китай намерены стать важными партнерами в строительстве Нового Шелкового пути и усилить сотрудничество в сферах экономики, торговли, промышленного производства, развития инфраструктуры, финансов, науки и технологий. Он также подчеркнул, что Новый Шелковый путь – это путь, ведущий к совместному развитию и процветанию.

Казахстан занимает ключевое положение в Центральной Азии и является важным участником строительства экономического пояса Шелкового пути. 22 мая текущего года в г.Сиань (КНР) КазНУ принял участие в создании альянса университетов Нового Шелкового пути, деятельность которого несомненно будет способствовать устойчивому развитию и процветанию стран, поддержавших этот проект.

В своем выступлении Генеральный консул КНР в г.Алматы Чжан Вэй подчеркнул высокую важность и актуальность проводимого мероприятия. По его мнению, основной целью возрождения Нового Шелкового пути является дальнейшее совместное развитие, укрепление сотрудничества и достижение обоюдной выгоды стран региона. «Великий Шелковый путь был создан около двух тысяч лет назад как торговый маршрут. Сегодня он приобретает совершенно новую значимость, которая способствует укреплению народной дипломатии и расширяет прямые связи между странами Центральной

Азии», – сказал Генеральный консул.

В симпозиуме приняли участие и выступили общественный деятель, писатель М.Ауезов, представитель Департамента общественной информации ООН в РК В.Самек, ректоры Павлодарского государственного университета им. С.Торайгырова А.Орсариев и Международного университета инновационных технологий Кыргызстана У.Бегалиев, а также другие гости. Они пожелали симпозиуму плодотворной работы и достижения положительных результатов. В частности, Мурат Ауезов отметил историческую важность Шелкового Пути для мировой истории, рассказал о том, как эта торговая «артерия» влияла на культуру и традиции народов, живших на ее протяжении.

Симпозиум «Новый Шелковый путь – пояс устойчивого развития и всеобщего процветания» стал диалоговой площадкой углубления и укрепления сотрудничества ученых. Актуальные проблемы развития Нового Шелкового пути и совместный поиск их решения стали предметом активного обсуждения на заседаниях двух тематических секций – «Экономический пояс Шелкового пути»: залог экономической и политической стабильности, всеобщей безопасности» и «Великий Шелковый путь: история, культура, образование, духовное наследие».

Участниками мероприятия было отмечено, что университеты должны не только готовить высококвалифицированные кадры для экономик стран Шелкового пути, но и стать центрами продвижения этой идеи, активно вовлекая в этот процесс академическое сообщество и молодежь.

Руслан АБРАЕВ

ҚазҰУ – кемел білім көкжиегі

Бүгінгі таңда ел азаматтары, соның ішінде жастар бір-екі тіл білумен шектеліп қалмай, әлемдік кеңістікке шығу үшін ағылшын тілін онымен қоса неміс, француз тілдерін білу қалыпты жағдайға айналды. Ал бұл тұрғыда ҚазҰУ студенттері алдыңғы қатардан көрінуі заңдылық.

Қазір студенттердің көпшілігі шетелге жиі шығып, өзге елдермен интеллектуалды байланыс орнатуда. Магистратурада оқып жүрген студенттерге шет мемлекетте тәжірибеден өту міндеттелді. Бұл студенттердің ғылыми-инновациялық бәсекелестікке деген қабілеттілігін шындау үстінде. Осы тұрасында кешегі ректорат мәжілісінде 2015-2016 оқу жылының жаңа білім беру бағдарламалары туралы хабарлама жасаған оқу жұмысы жөніндегі проректор Д.Ж. Ахмед-Заки тілге тиек етті.

Ол шетелдік білім беру ошағымен халықаралық байланыс орнатуда, ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуде, сонымен қатар түлектерге сапалы білім беру мен инфрақұрылымда әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің көш бастап тұрғандығына назар аударды. Өз хабарламасында Дархан Жұмақанұлы белгілі бір өндірістік секторлардағы маман қажеттіліктерін қанағаттандыру мамандандырылған оқу бағдарламаларын құру арқылы жүзеге асатындығын баса айтты.

Жалғасы 2-бетте

Технологии в науку

В КазНУ состоялось подписание соглашения о сотрудничестве между университетом и компанией «ОПТЭК», представляющей концерн «Carl Zeiss» и других мировых лидеров в области высоких технологий в Казахстане. Соглашение подписали ректор КазНУ академик Галым Мутанов и управляющий компанией «ОПТЭК» Максим Игельник.

Стороны договорились об организации совместных научных конференций, семинаров и других мероприятий по световой, лазерной сканирующей и электронной микроскопии. В них активное участие будут принимать сотрудники, студенты и молодые ученые университета, а также эксперты компании «ОПТЭК», «Carl Zeiss», а также других ведущих мировых разработчиков и производителей высокотехнологичного аналитического оборудования. Также планируется создание учебно-методических центров на базе КазНУ для профессиональной подготовки специалистов, изучения и внедрения в исследовательский и учебный процесс новых технологий на базе современных высокотехнологичных решений в области метрологии, микроскопии и 3D визуализации.

Продолжение на 2 стр.

БҮГІНГІ САНДА:

ВЕКТОР
СОТРУДНИЧЕСТВА

2-стр.

БҮГІНГІ САНДА:

АЛФАШҚЫ
ТАЛАПКЕР

3-бет

БҮГІНГІ САНДА:

ФОТОСЫН САФАТЫ
ҚАЗҰУ-ДА ӨТТІ

8-бет

Продолжение. Начало на 1 стр.

Технологии в науку

ФАКУЛЬТЕТ ТЫНЫСЫ

Жақында география және табиғатты пайдалану факультетінің студенттері «Универсиада 2017-ге таза қала Алматымен» атты тақырыпта Алматы қаласының үлкен көшелерінде акция өткізді.

Студенттер «Айналанды нұрландыр», «Тәні саудың – жаны сау», «100 кітап» жобалары аясында акция барысында бірқатар шаралар атқарды. Олар жол бойында, белгіленген жерлерде және аялдамалар жанында тұрған тұрғындарға коқысты тастамау, тазалықты қатан сақтау туралы үгіт-насихат жүргізіп, тазалық мәдениетін қалыптастыруға шақырды. Сондай-ақ велосипед жолымен жауу жүргіншілердің жүрмеу керектігі де тілге тиек етілді.

Нәтижесінде қала халқы да университет жастарының қалаға, экологияға қамқорлықтарына, мәдениет сақтауға, спортқа деген құлшыныстарына тәнті болып, қала тазалығына олар да өз үлестерін қосатындықтарын айтып жатты.

Ә. МЫЛҚАЙДАРОВ,
Б. САДЫҚОВА

«Айналанды нұрландыр» жобасы аясында жылу физика және техникалық физика кафедрасының «Жылу энергетикасы» мамандығының студенттері «Қазақ хандығының 550 жылдығына» орай «Тарих – ғасырлар күәсі» тақырыбында сайыс түріндегі ашық тәрбие сағатын өткізді.

Сайыс үш бөлімнен тұрды. Бірінші бөлімде әр топ өзінің хандығын таныстырды. Екінші бөлім – викториналық сұрақтар бөлімі, яғни әр топқа Қазақ хандығы туралы сұрақтар қойылды. Үшінші бөлімде топтар көрініс, слайд, видеоролик көрсетті.

Сайысқа төрелік еткен әділқазылар – А.З. Нұрмұханова, Ш.А. Болысбекова, Е.Е. Сандыбаевтар шараның жоғары деңгейде өткенін айтып, өз бағаларын берді. Нәтижесінде ең үздік өнер көрсеткен «Абылай хан» тобы бірінші орынды иеленіп, жеңімпаз атанды.

Қазақ хандығы мен қазақ халқының тарихын, еліміздің өркендеп, нығаюына саналы ғұмырын арнаған ұлы тұлғалардың еңбегін жастарға насихаттау, ынтымаққа, отаншылдыққа, бірлікке тәрбиелеу тәрбие сағатының басты мақсаты болды.

А.Е. ТҮРСЫНБАЕВА,
А.К. НҮРСЕЙТОВА,

«Жылу энергетикасы» мамандығының
куратор-әдвайзерлері

Теориялық және ядролық физика кафедрасының 1-курс студенттері «ҚазҰУ студенті оқуға тиіс 100 кітап» жобасы аясында Мұқағали Мақатаевтың шығармашылығына арналған «Қазақ поэзиясының Хан Тәңірі – Мұқағали» атты поэзиялық кеш өткізді.

...Ақынмен деп қалай мен айта аламын,
Халқымның өз айтқанын қайталадым.
Күпі киген қазақтың қара өленін,
Шекпен жауып өзіне қайтарамын, –
деп жырлаған ұлы ақынның өмірлік жолы мен шығармашылығын еске алу үлкенге де, кішіге де жан азығын толтырар бағалы дүние.

Т.Р. МЫРЗАҚҰЛ,

теориялық және ядролық
физика кафедрасының аға кураторы

Филология, әдебиеттану және әлем тілдері факультеті жалпы тіл білімі және шетел филологиясы кафедрасының оқытушылары мен студенттері «Айналанды нұрландыр» жобасы аясында Ұлы Жеңістің 70 жылдығына орай Алматы қаласындағы қалалық қарттар үйінде болды.

Қарт ардагерлердің сұрапыл соғыс жылдарында атқарған істері жайлы баяндаған әңгімелері жүрек қылын тербетіп, патриоттық сезімді оятты. Соғыс және өздері жайындағы мәнді әрі нақты деректер сол соғыс майданын көз алдымызға елестетті. Олар жастарға амандық тілеп, еліміздің жарқын болашағы үшін терең білім алуға, талмай еңбек етуге шақырды.

Соғыс және тыл ардагерлеріне естелік ретінде студенттердің қолымен дайындалған өнер туындылары ұсынылып, алғыс пен құрмет көрсетілді.

С.А. СУЛЕЙМАНОВА

биоинженерия, генетика, физика, химия, материал-оведение, креогеника, геология, геохимия и минералогия, медицина, фармацевтика и других.

«Я впечатлен масштабом задач, которые решает университет, тем уровнем инфраструктуры, которая здесь есть, достижениями и амбициозными целями вуза. Наше соглашение носит стратегический характер, уверен, что КазНУ и «ОПТЭК» ждет долгое плодотворное сотрудничество.

Мы гордимся тем, что участвуем в тех процессах в Республике Казахстан, которые направлены на доступность самых последних достижений в области высоких технологий, развитие науки и образования», – сказал управляющий «ОПТЭК» Максим Игельник. Он также передал университету в подарок от компании пять микроскопов «ZEISS Primo Star» для учебных лабораторий.

Акмарал КУАНЫШ

«Сегодня в КазНУ на основе мирового опыта создаются два крупных кластера – инновационный и биомедицинский. Уверен, сотрудничество с вашей компанией позволит нам эффективно реализовывать эти задачи, разработать новые подходы по улучшению инфраструктуры вуза и создаст необходимые условия для осуществления

в жизнь научно-исследовательских проектов ученых КазНУ», – отметил ректор Галым Мутанов.

В рамках соглашения предполагается развивать и укреплять научное и техническое сотрудничество, обмениваться опытом и знаниями в таких областях наук, имеющих приоритетное инновационное значение как: биология,

РЕКТОРАТ

Жалғасы. Басы 1-бетте

ҚазҰУ –

кемел білім көкжиегі

Медициналық профиль мен докторантура сынды оқыту аясын кеңейту, ынтымақтастық түрлері мен нысандары негізінде жұмыс берушілермен ұзақ мерзімді серіктестік орнату білім беру бағдарламасының негізі деп көрсетті. Сапалы білім беру арқылы ғана әлемдік кеңістікте межелі орындарды иелену мүмкін екендігі жылдан жылға айқындала түсуде.

Сонымен қатар қазіргі таңда қашықтықтан оқыту арқылы әрбір ел студенттерінің қарым-қатынас еркіндіктері артып келеді. Сол арқылы еліміздің ертеңіне жастарымыз өз үлестерін қосып жатыр. Өйткені, білім саласындағы ортақ байланыс кез келген мемлекетке ауадай қажет.

Елбасы: «Жаңа заман тәуелсіз ел мұраты – жастардың білімі мен біліктілікке талпынып әрекеттенуін, еңбектеніп өсуін талап етіп отыр», – деген еді. Тәрбие мен оқу-білім арқылы берілетін білімнің болашағы баянды болатындығын атап өткен проректор ҚазҰУ студенттерінің біліміне үміт артатындығын жеткізді.

Күн тәртібінде қаралған екінші мәселе 2014-2015 оқу жылының қорытындылары туралы болды. Бірінші проректор М.М. Бүркітбаев оқытушы-профессорлар құрамы, кафедралар мен факультеттердің рейтингісі жайлы баяндамасында индикативті жоспар – әрбір факультеттің атқарылып жатқан жұмысының жемісі деп бағалады.

Айта кетсек, оқу жылының басында факультеттер мен кафедра оқытушылары тың идеялар мен жаңа бастамаларды қолға алып, өзіндік жоспарын бекіткен болатын.

Жұмысты өз деңгейінде атқарып, бәсекеге деген қабілеттілікті арттыру оқытушы-профессорларға берілген тапсырма еді. Нәтижесінде, биыл заң факультеті бірінші орынға шықты. Ал халықаралық қатынастар факультеті – 2, биология және биотехнология факультеті 3-орынды иеленді.

Сондай-ақ жиында университет өміріне қатысты өзге де маңызды шаралар орын алып, өзекті мәселелер қаралды.

Жұлдыз ӘБІЛ

Вектор сотрудничества

Вопросы сотрудничества в области науки и образования стали предметом обсуждения во время встречи ректора КазНУ академика Галыма Мутанова с Чрезвычайным и Полномочным Послом Социалистической Республики Вьетнам в РК Нгуеном Ван Хоа.

Ректор КазНУ рассказал высокому гостю о деятельности университета, его достижениях и международных связях с зарубежными вузами. Он отметил, что Вьетнам является динамично развивающейся страной Азиатско-Тихоокеанского региона. Недавно в столице Вьетнама г.Ханой прошел IV форум Азиатских университетов, это говорит об особом внимании государства к вопросам развития образования и науки. Г.Мутанов также подчеркнул необходимость расширения сотрудничества в области обмена студентами и преподавателями, проведения совместных конференций и проектов.

Нгуен Ван Хоа, в свою очередь, выразил благодарность ректору КазНУ за теплый прием и поддержал его предложения. «КазНУ университет высокого международного уровня, здесь учились и продолжают учиться

студенты из Вьетнама. Молодые вьетнамцы, закончившие казахстанский университет не просто получили здесь знания, они стали профессионалами своего дела и сейчас вносят свой вклад в развитие страны», – сказал он. Посол также подчеркнул важность совместной подготовки специалистов, так как они будут работать на благо двух стран.

Подводя итоги, ректор КазНУ отметил, что университет имеет большой опыт в обучении иностранных студентов и готов расширять взаимовыгодное сотрудничество с вузами Вьетнама. В завершение встречи Галым Мутанов вручил Нгуену Ван Хоа сертификат почетного члена международного клуба «Друзья КазНУ им. аль-Фараби».

Рустем АБРАЕВ

ҚР Ұлттық ғарыш агенттігі төрағасы, ұшқыш-ғарышкер,
Қазақстан Республикасының Халық қаһарманы және Ресей Федерациясының
Батыры Талғат Мұсабаев ҚазҰУ-да болды

Алғашқы талапкер

Биология және биотехнология факультеті әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 2015 жылғы алғашқы талапкерін қабылдады.

ҚазҰУ-дың «Қабылдау комиссиясы» 2015 жылы маусым айының 20-жұлдызында өз жұмысын бастады. Қабылдау комиссиясының ашылу жұмысын университеттің оқу жұмысы жөніндегі проректоры Д.Ж. Ахмед-Заки басқарып, талапкерлерге әл-

Фараби университетінің жетістіктері туралы баяндады.

Биология факультеті 1934 жылы университет құрылғаннан бастап ашылған алғашқы факультеттің бірі болып табылады. Жүргізіліп жатқан ғылыми зерттеулер мен мамандарды дайындау барысында қолданылатын заманауи оқу бағдарламаларына сәйкес, қазір биология және биотехнология факультеті деп аталады.

Сонымен биылғы жылы университетімізге алғаш болып құжаттарын тапсырған талапкер – Шымкент қаласынан келген 1998 жылы туылған Кученко Владислав Павлович. Ол биология және биотехнология факультетінің «Дене шынықтыру және спорт» мамандығын таңдады. Факультет деканы Б.Қ. Заядан биылғы жылдың алғашқы талапкеріне арнайы сыйлық ұсынды.

Зура ЕСІМСЕЙТОВА,

деканның ғылыми-инновациялық қызмет және халықаралық байланыстар жөніндегі орынбасары

Жақында биология және биотехнология факультеті биотехнология кафедрасының студенттері профессор Жұбанова Ажар Ахметқызымен кездесу өткізді.

ТАҒЫЛЫМДЫ КЕЗДЕСУ

Ажар Жұбанова – еліміздегі биология және биотехнология ғылымының қарыштап дамуына үлкен үлес қосқан ғалымдардың бірі. Ол еңбек жолын 1964-1966 жж. аралығында С.М. Киров атындағы ҚазМУ-дың биология факультетінде аға зертханашы қызметінен бастаған. 1966-1974 жж. «Онкология және радиология» ҚазҒЗИ-да «Ісіктер биохимиясы» зертханасында кіші ғылыми қызметкер; 1974-1985 жж. АЗВИ-де биохимия кафедрасының доценті болды. Ал 1986 жылдың 1-қаңтарынан бастап, бүгінге дейін ҚазҰУ-да (1996-2001 жж. – ҚазҰУ-дың Ғылыми кеңесінің хатшысы, 2000-2001 жж. – биология және биотехнология факультетінің деканы, 2001-2009 жж. – микробиология кафедрасының меңгерушісі) ғылыми ізденіспен қатар қажырлы еңбек етіп келеді. Ғалымның өнегелі өмір жолы жастарға үлгі. Кездесу барысында студенттер профессордың өмір жолымен танысып, көкейде жүрген сұрақтарын қоюға мүмкіндік алды.

Қазіргі таңда қолданбалы микробиология зертханасының меңгерушісі қызметін атқаратын Ажар Ахметқызы кездесуде кәсіби әрі ғылыми тәжірибелерімен бөлісті, өмірден түйген парасатты ойларын да ортаға салды.

Отбасында ардақты ана, үйінің ұйытқысы, ғылымда жас ұрпақты ғылымға бағыттаушы, дарынды шәкірт тәрбиелеуші, қамқоршы – ұлағатты ұстаз-ғалыммен өткен кездесуден жастар ғибратты ой түйіп қайтты.

Н.Ш. АКИМБЕКОВ,

биотехнология кафедрасының аға оқытушысы,

PhD докторы;

Қ.Т. ТАСТАМБЕК,

биотехнология кафедрасының

4-курс студенті

СОЦИОЛОГИ ИЗУЧАЮТ ОТЕЧЕСТВЕННЫЙ МАНИФЕСТ

На очередном заседании научного семинара кафедры социологии и социальной работы, посвященном обсуждению роли экономической социологии в реализации 5 индустриальных реформ Президента, принял участие известный ученый, доктор экономических наук, профессор Аманжол Кошанов.

А. Кошанов – академик НАН РК, Заслуженный деятель науки и техники республики, его этапной работой, получившая высокую оценку Президента РК Нурсултана Назарбаева, стала монография «Индустриально-инновационная стратегия и экономический рост» (2012 г.). Он детально сотрудничает с научными центрами США, ряда стран Европы и Азии. Выступает с докладами на международных конференциях и симпозиумах в Японии, ФРГ, Финляндии, Венгрии, Греции, Китае, КНДР, Англии, Франции, Малайзии, Польше, РФ. Также за инновационные труды, опубликованные в Англии, Японии, Швеции, Индии, Китае, РФ, США, Польше Кошанов награжден медалями Кембриджского биографического центра «Выдающийся интеллект ХХІ века». Нью-Йоркским биографическим институтом и департаментом международных исследований удостоен почетного звания «Человек года». Имя академика А. Кошанова внесено в мировую энциклопедию Кембриджского центра «2000 выдающихся ученых ХХІ века».

В ходе мероприятия он поделился богатым опытом своей научной деятельности. Целью семинара было обсуждение преподавателей и студентов «с планом нации 100 шагов», аргументированно довести до каждого студента фундаментальность этого документа. В выступлениях профессоров А. Кошанова, Г. Абдирайымовой, К. Биекенова, М. Садыровой, М. Пузикова, Н. Шеденовой, Г. Абдикеровой, докторов М. Маулышариф, Д. Мамытканова речь шла о факторах реализации 5 институциональных реформ. Участники семинара особое внимание обратили на третью реформу, касающуюся реализации второй пятилетки индустриализации, использования

диверсификации как инструмента для формирования среднего класса. Данная часть реформы зависит от формирования современного, профессионального и автономного государственного аппарата, обеспечивающего верховенство закона, гарантирующего право собственности, создающего качественную реализацию экономических программ и предоставления государственных услуг и т.д. Участники семинара выразили мнение, что в мире «неэкономических дисциплин» нет. В университетской программе, например в КазНУ, по социологии студенты изучают несколько предметов, которые связаны непосредственно с экономикой. Социология дифференцируется, складывается представление о становлении новых дисциплин. Сейчас их более 60. Категория «экономическая социология» использовалась еще в XIX веке, хотя книги под таким названием появились лишь в начале XX в. Первой работой стала книга бельгийского социолога Г. де Греефа под названием «La sociologie economique», которая вышла в русском переводе в Москве в 1904 г. под названием «Социальная экономия». Позже фундаментальные основы экономической социологии разрабатывались известными социологами Э. Дюркгеймом и М. Вебером.

Сегодня экономическая социология ориентирована на изучение проблем создания инфраструктуры третьей индустриальной революции, использования чистой альтернативной энергии, социализации личности в экономической реальности. А также разбраться с эпохой, сделать социологию исследованием совместной жизни разных людей. Указанные проблемы исследуются методологией, разработанной Президентом

РК Н.А. Назарбаевым «100 конкретных шагов по реализации пяти институциональных реформ». Президент поставил перед страной пять масштабных внутренних задач. Это – увеличение доли среднего класса; развитие единого внутреннего рынка; борьба с коррупцией; создание новых рабочих мест; укрепление единства нации. Глава государства отметил, что дальнейшему развитию и реализации реформ угрожают пять новых внешних вызовов: это – кризис мирового порядка; турбулентность мировой экономики; изменение климата; новые линии мировых разломов; кризис глобального порядка.

В центре внимания участников мероприятия находились исследования экономической политики страны, направленной на активное развитие крупных индустриальных и инфраструктурных проектов. Реализация «Нұрлы жол» позволит вывести Казахстан на новый этап развития и войти в число самых развитых государств мира. Они говорили о перспективах развития интеграционных процессов в рамках ЕАЭС и отметили, что это очень важное региональное экономическое

интеграционное объединение, где проживает 200 млн. человек с сырьевым, промышленным, научно-техническим потенциалом.

По мнению участников семинара, Евразийский экономический союз – это новая геэкономическая реальность глобального масштаба. Очень показательно, что более 40 стран мира выразили заинтересованность в создании зон свободной торговли именно с ЕАЭС. Трансформационный план Казахстана имеет много позитивных аспектов. Особого внимания заслуживает опыт Казахстана в сфере укрепления мира и согласия между представителями различных этносов и конфессий, а также создание объединенного евразийского экономического пространства, предложенное Н. Назарбаевым на VIII Астанинском экономическом форуме. Казахстан выполнил цели и задачи своей Стратегии развития до 2030 года, теперь определен новый путь – до 2050 года.

К. БИЕКЕНОВ,

*д.соц.н., профессор
кафедры социологии и
социальной работы*

КазНУ и компания «Alcatel-Lucent Enterprise» (Франция) подписали договор о сотрудничестве в области it-технологий

ПОЗНАВАЯ КУЛЬТУРУ КАЗАХСТАНЦЕВ

Сегодня в мире идет большая глобализация. Хорошо это или плохо, вопрос спорный. С одной стороны, это стимулирует развитие и взаимопомощь, с другой – становится необходимым изучать языки и культуру других народов. Человек с образованием, но не владеющий иностранными языками сегодня вряд ли может добиться высоких успехов в другой стране.

Казахстан стал открытым для свободного въезда и выезда сравнительно недавно. Казахские студенты могут получать дополнительные знания, как рубежом, так и не выезжая из страны – можно учиться у зарубежных профессоров в местных высших учебных заведениях.

Как известно, факультет востоковедения КазНУ поддерживает сотрудничество с университетом Васеда (Япония). И у нас есть уникальный шанс пообщаться с молодым преподавателем из этого университета господином Сайто Ацуси.

Насколько я знаю, Вы преподаете японский язык на факультете, а также пишете статьи и ведете исследования на тему образования в Казахстане. Почему ваш выбор пал именно на Казахстан?

– Я специалист в области международного сотрудничества. На третьем курсе университета нужно было определить направление исследования, для того чтобы написать дипломную работу. Изучая международную литературу, я заметил, что о Казахстане также как и о республиках бывшего Советского союза, представлено очень мало информации. Тема Казахстана мало изучена, именно поэтому это привлекло меня как исследователя.

Какие студенты, изучающие иностранный язык Вам нравятся?

– На факультете востоковедения КазНУ я преподаю базовый и академический японский язык. Основной акцент мне бы хотелось сделать на изучении слов. В межкультурной среде, особенно, если речь идет о японском языке, ввиду отдаленности культурной среды Японии, случается так, что можно столкнуться с ситуацией, когда

человек владеет не языком – как культурной гордостью определенного народа, а языком – как лексико-грамматической единицей. То есть обращаясь к студентам, я хочу сказать – это две большие разницы: уметь понимать значение слова и уметь понимать его смысл. Мне нравятся студенты, которые ставят своей целью быть в первую очередь проводниками обеих культур, которые стараются понять не только лексическую форму, но и этический или культурный смысл.

Сайто сенсей, Вы глубоко изучали систему образования в Казахстане, что Вы могли бы поведать о ваших впечатлениях.

– Мне приходилось исследовать методику преподавания предмета «Валеология» в средней школе. Рассматривая программу и участвуя на уроках школьников я, обнаружил, что этот предмет ведется большей частью теоретически, у школьников мало практических упражнений. Например, научить ребенка на практике правильно мыть руки и чистить зубы в Японии это

задача школы на предмете «Валеология», а в Казахстане, я понял, что это задача родителя, либо стоматолога.

Очень интересное замечание. Что же вам показалось отличным от Японии на уровне бакалавриата?

– На уровне бакалавра мне бы хотелось рассмотреть вопрос автономности студентов в процессе обучения. В Японии, как и в Казахстане, студенты слушают лекции, участвуют в семинарах. Однако в задачу преподавателя в японском университете входит подача только основных идей, т.е. знакомя студента с темой, преподаватель описывает уровень изученности, раскрывая круг задач, уже для самостоятельного более осмысленного изучения самим студентом. Таким образом, роль преподавателя японского университета – не требовать освоения того или иного материала, а озадачивание студентов. Следовательно, студент не учит, а исследует, прибегая к групповой работе, проектам.

Как Вы встречаете праздники в Казахстане? Какие праздники Вам нравятся?

– Мне очень нравится то, с каким масштабом и размахом празднуются казахские свадьбы, тои и национальные

мероприятия. Например, когда в КазНУ проводят «Наурыз», это – шикарное мероприятие под открытым небом с пейзажем на Заилийский Алатау, с красивейшими песнями и танцами, белыми юртами, ломящимися от изобилия дастарханами. В организации таких праздников активно принимают участие как студенты, так и преподаватели, заведующие кафедрами и само руководство университета. Мне, как носителю другой культуры, это кажется сказочно восхитительным. В Японии университетские праздники организуют лишь студенты и студенческие кружки. В Казахстане же сами преподаватели активно выражают инициативу выступить с песней или же, например, угостить выпечкой собственного творения.

Сайто сенсей, спасибо Вам большое за предоставленное интервью. Также от имени всей кафедры Дальнего Востока и Южной Азии факультета востоковедения КазНУ, хотелось бы поблагодарить Вас за предоставленные в дар кафедре аудио и видеоматериалы, книги и журналы для знакомства с культурой и историей Японии.

Напомним, Сайто Ацуси с апреля 2012 года является докторантом Университета Васеда по специальности «Культурная антропология». Направление его научных исследований: японоведение, национальные праздники и фестивали Казахстана. В целях научных исследований, Сайто прибыл в Казахстан и прошел годичный курс обучения по специальности «Русский язык» на подготовительном факультете КазНУ. С сентября 2012 по август 2014 г.г. он преподавал японский язык на кафедре корееведения и японоведения факультета востоковедения в должности ассистента, читал дисциплины «Базовый японский язык», «Теория и практика перевода», «Лингвострановедение», «Методика преподавания японского языка».

А. БЕКЕБАСОВА,
кафедра Дальнего Востока и Южной Азии

ОРАЙЫ КЕЛГЕН КЕЗДЕСУ

XXI ғасыр білім мен ғылымның, инновация мен ақпараттың ғасыры. Осындай бәсекелестік күшті заманда дамыған әлемдік 30 елдің қатарына кіріп, өзгелерден көш ілгері болу үшін елімізге жоғары бәсекеге қабілетті, білімді әрі білікті мамандар қажет. Елбасы Н.Ә. Назарбаев дәстүрлі Жолдауларында білім беру саласына ерекше назар аударып келеді. Елбасының: «Жастарды оқыту – бұл біздің болашаққа жасаған инвестициямыз», – деген сөздері есімізде. Осы орыда біз, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ физика-техникалық факультетінің жылу физика және техникалық физика кафедрасы магистранттары, өзіміздің ғылым жолындағы алғашқы баспалдағымыздан-ақ осы қолдауларды сезінгендігімізді айтқымыз келеді.

Біз мемлекет қолдауымен Литва Республикасының Каунас технологиялық университетінде екі апталық ғылыми тағылымдамадан өттік. Тағылымдама барысында ғылыми-зерттеу жұмыстарымызға байланысты ақпарат алмасып, тәжірибе жинақтадық. Сонымен қатар орайы түсіп, біз әлемге әйгілі жопандық «Hitachi» компаниясының ұйымдастыруымен ядролық инженерия тақырыбы бойынша өткен шарада Токио технологиялық институтының профессорлары: Масаки Сайто, Шунджи Ио, Хирошиге Кикура, Такехико Тсукахара, Тсунео Футами, Йошиаки Химено және тағы басқалардан үш күндік интенсивті дәріс тындадық. Ұлыбритания, Германия, Ресей, Латвия, Франция сияқты мемлекеттердің студенттері бұл дәрісті тындау үшін арнайы келіп қатысты. Курс барысында біз ядролық синтез, термогидролиз, химия және ядролық технология сияқты тақырыптарды тереңдете оқып, әлемдегі жана инновациялармен іс-жүзінде таныстық. Жапондық профессорлар біздің

Қазақстаннан және ҚазҰУ-дан келгенімізді біліп, біздің елдің дүниежүзі бойынша уран қорынан және оны өндіруден бірінші орында екенін атап өтті, ҚазҰУ-ды жетекші жоғары оқу орындарының қатарынан көретіндерін айтты. Мұндай

жоғары бағалау өзге елде жүрген біздер үшін зор мақтаныш болды.

А.К. САПАРОВА,
Г.О. ИЛЬЯСОВА,
Я.В. ИСКАКОВА,

2-курс магистранттары

ҚазҰУ-да «Жаңа Жібек жолы – тұрақты даму және жалпы өркендеу аймағы» атты халықаралық симпозиум өтті

Қасым хан — Бұрындық ханнан кейінгі қазақтың төртінші ханы. Ол — Жәнібек ханның тоғыз ұлының бірі. Қасым мен Қамбар Жәнібек ханның Жаған бике деген әйелінен туған. Қасым хан шамамен 1445 жылы дүниеге келді.

ҚАСЫМ ХАН

де болса жорықтар болу қаупі болатын. Міне, осы тұста сыртқы жауға тойтарыс бере алатын және бүкіл қазақ елін соған жұмылдыра алатын жалғыз тұлға Қасым хан еді. Сыр өңірі үшін болған күрестерде жинақталған тәжірибе мен атак-абырой, қолбасшылық пен ұлы билеушілік дәреже, хан әулетінің өкілі болуы Қасым ханды қиын-қыстау жағдайда қазақ елінің ең ірі мемлекет қайраткеріне айналдырады.

Мұны сол кездегі тарихшылар да аңғарған. Мысалы, Мұхаммед Хайдар мырза Дулати: «Қасым ханның күшінің өскендігі соншалықты, Бұрындық хан туралы ешкім де ойламады» және

Оңай жеңіске масаттанған жау қаннен-қаперсіз бірнеше күн бойы Ордада тойлайды. Осы тұста Қасым хан батырларын қарсы шабуылға шығарады. Қазақтардан мұндай қарсы әрекетті күтпеген жау әскері ешқандай қарсылық көрсете алмай, бас сауғалап қашуға мәжбүр болады. Қазақтар жауын Ұлытаудан Сыр өңіріне дейін қуып, Сығанақ түбінде тасталқан етеді. Шайбани хан әскерінің қалдықтары деректерде жазылғандай, қорыққанынан арттарына қарауға мұршасы келмей, Самарқанға дейін ешбір жеңілістің дәмін татпаған Шайбани хан әскері Қасым хан

«хандықты басқару мен ондағы бүкіл билікті қолына алды», — деп жазады.

Шайбани ханның келесі жорықтарынан хабардар болған Қасым хан оған алдын ала әзірленеді. 1510 жылғы Шайбани ханның соңғы жорығында Қасым хан өз Ордасын ішкері қарай, Ұлытау маңына қондырады. Ордада аз күш қалдырып, негізгі күшін кейін шегіндіреді.

әскерінен 1510 жылдың қысы мен көктемінде осылай жеңіледі.

Қасым ханның Шайбани ханды жеңуі оның рөлін одан әрі өсіреді, ал қазақ жұрты алдында беделінің жоғалғандығын көрген Бұрындық 1511 жылы Мәуереннахрға кетеді. Ешбір деректе жазылмаса да, осы жылдан бастап Қасым ханның ресми хандық дәуірі басталады.

Қасым хан Қазақ хандығында 10 жыл (1511- 1521 жж) отырды. 1513 жылы Сайрам қаласы Қазақ хандығының құрамына соғыссыз енгізіледі.

1517 жылдан бастап Қасым хан күш-жігерін батысқа Жайық, Еділ бағытына жұмсайды. XVI ғасыр басында екі өзен аралығындағы Ноғай Ордасы ауыр-саяси дағдарыста болатын. Ноғай мырзалары билік үшін өзара күресте мемлекетті толығымен ыдыратып, бір-біріне бағынбайтын, дербес иеліктерге бөлініп кеткен еді. Ноғай мырзаларының өзара күресінен әбден шаршаған рутайпалар қазақ этносына қосыла бастайды. Этникалық бірігу сая-си тұрғыдан қолдауға ие болды. Қазақ ханы Қасым хан мұнда да көрегендік танытып, қазақ халқының этникалық территориясының қалыптасуы үрдісін соғыссыз, бейбіт түрде жүзеге асырады.

Ортағасырлық тарихшылар қазақ хандары ішінде Қасым ханнан басқа ешкімге көп баға берген емес. Захир ад-дин Бабыр: «Жұрттың айтуына қарағанда, қазақ хандары мен сұлтандарының бірде-бірі бұл халықты дәл осы Қасым хан сияқты бағындыра алмаса керек. Оның әскерінде 300 мың адам болған», — десе, Мұхаммед Хайдар мырза Дулати: «Ол Дешті Қыпшаққа толық билігін таратты, оның халқы миллионнан асты. Жошы ханнан кейін бұл жұртта дәл мұндай күшті хан болған жоқ», — деп жазады. Ал Қадырғали Жалайри болса: «Жәнібек хан ұлдары ішінде аса белгілі болғаны Қасым хан еді. Ұзақ уақыт атасының ұлысына патшалық етті. Төңірегіндегі уалаяттарды өзіне қаратты», — дейді. «Қасым хан Дешті Қыпшақ аймақтарында өз билігін күшейткені соншалық, оның әскерінде 200 мыңнан аса адам болды», — деп Махмуд ибн Уәли баяндаса, Хайдар Рази: «1515-16 жылдары Қасым хан Жошы ұлысын тәртіпке келтіргендігі сондай, бұдан артықты көз алдыңызға елестету мүмкін емес, оның халқының саны миллионға дейін жетті», — деп хабар береді. Ал Гафари деген тарихшы: «Қасым хан Дештінің ханы бол-ды. Шайбани хан екеуінің арасында кикілжіңдер болып, 1509-1510 жылдары Шайбани хан оған қарсы аттанды, бірақ жеңіліс тапты», — деп жазады.

Қасым хан билігінің соңғы жылдары Қазақ хандығының ең күшейген, нығайған жылдары болды. Біртұтас саяси, рухани, мәдени, экономикалық, тілдік кеңістіктер ортақ құқықтық кеңістікті де қажет етеді. Соған байланысты Қазақ хандығында ортақ заң қабылданады. «Қасым ханның қасқа жолы» деп аталған заң Қазақ хандығында біртұтас құқықтық кеңістіктің болғандығын көрсетеді.

Қасым хан 1521 жылдың қысында қайтыс болып, Сарайшықта жерленеді. Оның ұлдары ішінде Мамаш хан мен Хақназар хан билікте болып, тарихта қалған.

Берекет КӘРІБАЕВ,
Қазақстан тарихы
кафедрасының профессоры, т.ғ.д.

(Басы өткен сандарда.
Жалғасы бар)

«КІТАПТЫ ДА ҰЯЛЫ ТЕЛЕФОННАН ОҚИМЫЗ...»

2-курстағы бір топ «ҚазҰУ студенті оқуы тиіс 100 кітап» жобасы бойынша «Мен оқыған бір кітап» тақырыбында эссе жазды. Студентпен танысуың тиімді бір тәсілі. Шығармадан олардың тұлғалық деңгейі, кітап оқуға деген ынтасы, мамандық бағыты тұрғысында біршама дерек алу мүмкіндігі бар.

Семинар сабақтар барысында ашыла бермейтін қырлары мен сырлары қылаң беріп қалатын 2-3 беттік шағын эсселерді ақтарып-төңкеріп бірнеше рет оқып шықтым. Тым әсерлі, қызу ынтамен, қызық жазылған дүниелер.

Шағын эссені «Кітапты да ұялы телефоннан оқимыз, бірақ мен бұған еш үйрене алар емеспін... Қолға алып оқыған кітапқа ештеңе де жетпейді» деп, кітап оқуға деген ынтамыздың бәсеңдеп кетуіне аландаушылықтан бастаған Индира Орынбаева – Мұхтар Әуезовтің, Сәбит Мұқановтың, Ілияс Есенберлиннің, Әзілхан Нұршайықовтың шығармаларынан алған әсері, осы туындылардың мән-маңызы туралы ой қозғапты. Қазақ әдебиетінің құнын білетінін жеткізе жазады. Шет ел әдебиетінен де хабардар екен.

даласының таулары мен өзендері, көлдері мен кендері, қалалары мен ауылдары әрқайсысы өз жерінде, өз орнында, өз қасиеттерімен құнды, қажет екені секілді «Қан мен тер» трилогиясы да атақты романдар қатарында өзіне тән ерекше де айрықша қасиеттерімен қымбат», – депті ол.

Ғалия Айтжан Ілияс Есенберлиннің «Көшпенділер» трилогиясындағы ерлік, елдік дәстүрлерге зер салған. Жазушының қазақ қыздарының сұлулығы мен батылдығын айрықша әсермен ашу шеберлігін саралайды:

байламдарға баруға тәуекел етеді. Жазушының «Атау кере», «Қауіпті будан» шығармаларының көркемдік құпияларын өзіндік пайыммен өрелі әдебиеттанушылық бағытта саралау батылдығы көңіл аударарды.

Гүлім Лепесбай Төлеген Айбергеновтің жыр жинағынан алған әсерлерімен бөліседі. Өзіне негізінен өмір суреттері, тіршілік, құбылыс, құпиялары, әділдік пен әділетсіздіктің арпалысы, махаббат сезімі жазылған кітаптар ұнайтынын айтады. Бейімбет Майлиннің «Шұғаның белгісі» повесін қайталап оқып жүреді екен. Алғашқы әсері еш суымаған, оқыған сайын қайта жаңғырады. Мұхтар Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясын қазір оқып жүр. Басында күрделі көрінгенімен, баға жетпес құндылығын сезінеді.

Гүлім Сұлтанмахмұт Торайғырұлының «Қамар сұлу» романына айрықша тоқталған. Жалпы әйел сезімі, әйел тағдыры, оның көркем шығармалардағы шынайылық шешім табуы тұрғысында тұрлаулы ойлар айтады.

Гүлдана Мұхитова кітаптың тіл байытудағы ықпалы, рухани сұлулық әлемі туралы толғамына Джоан Роулингтің «Гарри Поттер» шығармасын арқау еткен екен. Шығарманың жанрлық көпқырлылығын баяндайды. Балалар әдебиеті туындысы мәніндегі мәртебесіне уәж айтады. «Гарри Поттер – балалық не балалықтың символы емес, бұл мейірімділіктің қара күшті жеңетінінің символы», – дейді.

Айғаным Арсенқызы Сесилия Ахеридің шығармаларын ұнатып оқитынын айтқан. «Мен сені сүйемін» романын тәп-тәуір тарқата талдапты. Шығарма желісі бойынша түсірілген фильмге қатысты да өзіндік ойы бар.

Мөлдір Момышеваның «Абай жолы» роман-эпопеясына тоқталуында зер саларлық тұстар бар. «Бұл роман түгелдей дерлік Абайдың өміріне арналған. Маған салса ең ұзақ, ең көркем автобиография деп атар едім... Әуезов өзінің төрт том «Абай жолы» арқылы бүкіл дүние жүзіне, өз отандастарына, керек десеңіз, тіпті, қазақтардың өзіне қазақ дегеннің кім екенін танытты. Соңында айтарым, Әуезовті оқымай қазақты білдім деу қиынға соғады».

«Абай жолынан» алған рухани нәр жанына сәуле құйған тағы бір студент Қатира Алтыбаева былай деп ой төгеді: «Ол кітапты оқығанда айналамдағы өмір ұмыт қалып, сол заманның оқиғаларын сырттай бакылап жүрген сияқтанатынымын. Кейде тіпті шолпыларым сылдырлап, жаз жайлауда, қыс қыстауда көшіп жүретін табиғаттың еркесіне де айналып,

қазақы ою-өрнектермен безендірілген үкілі сәукеле, қамзол киіп, сол заманда өмір сүргім келіп кететін». Қатира шығарманың көркемдік әлеуетін әдеби талғам талқысына салады. Тұшымды тоқтамдар жасайды. Ол қазақ әдебиетінің фактісін аса жақсы біледі. Көп шығарма оқыған.

Жандарбек Жұмағұлов Оралхан Бөкей шығармашылығымен толғанады. «Расында да Оралхан өз шығармаларында тек қазақы менталитетті, замана зобалаңын, қазақ баласына төнер қауіпті, өтіп кетер өткінші өмірдің өзекті өкінішіне айналған адамдар мінезінің қарама-қайшылығын, ақ пен қараның бігіспес күресін, өз заманының кескін-келбетін түрлі кейіпкерлерімен суреттей білді».

Гүлшат Лекерова Әзілхан Нұршайықұлының «Махаббат, қызық мол жылдар» романына тоқталады. Жазушы байқампаздығы, шығарма шынайылығы туралы тебіренісімен ой бөліседі. Меңтайға анасы сыйлаған кітапшадағы нақыл сөздердің өзінің де өмірлік ұстанымына айналғанын айтады.

Аяжан Байтемір көркем әдебиетті терең теңізге теңейді. Халқының бай әдебиетіндегі болмысы бөлек шығармашылық тұлға Бейімбет Майлиннің «Шұғаның белгісі» повесінен алған әсерімен бөліседі. «Әй, өзі де Шұға десе Шұға еді-ау...», – деп ойын түйеді.

Мереке Керімжан Пауло Коуэлоның «Заһир» атты кітабын мән беріп, әдебиеттанушылық талғаммен, әлемдік аяда зерделеп отырып оқып шығыпты. Тосын, елеулі пікірлер айтады.

Бекзат Жұмамұрат осы автордың «Алхимик» кітабы туралы ой өрбітеді. «Менің алған әсерім соншалықты, өзімнің жолымды іздеп, Сантьяго сияқты жолға шыққым келді», – деп жазады ол.

Жансая Қалешева Сайын Мұратбековтің «Жусан иісі» повесі, бас кейіпкер Аян тағдыры тұрғысында шығарманың реалистік сипатына ден қойып ой айтқан. Жансая эссесін былай деп аяқтапты: «Мен оқыған бір кітап осымен тоқтап қалмасы анық. Жалғасын табарына сенімдімін».

Студенттерінің жан әлеміндегі қайсыбір құндылықтарын сезіне түсуге қолайлы жағдай туғызған «ҚазҰУ студенті оқуы тиіс 100 кітап» жобасы аса бір қайырлы жоба болғанын шағын эсселерді қарап шығу барысында тағы да сезіне түстім.

Қанипаш МӘДІБАЙ,
филология, әдебиеттану және
алем тілдері факультетінің
профессоры, ф.ғ.д.

Ғабит Мүсіреповтің «Ұлпан» романы туралы өзіндік пайымдаулары тым тартымды шыққан Назерке Лабихан: «Қазақ үшін қазақ әдебиетінен асқан бай мұра жоқ болар», – деген тоқтам жасайды. «Ұлпанды» талдауында Назерке шығармаға баға беруге бейімдігін байқатады.

Әйел теңсіздігі бағытында жазылған көпшілік туындыларда бостандық көксеген қазақ қызының тағдыры қайғылы өліммен аяқталатындығын айтып отырып, Ұлпанның өзінен көп үлкен адамға тұрмысқа шығуға жылап-сықтамай келісім беруі – шығарманың ең басты ерекшелігі деп қорытады. Кейіннен ел анасына айналған қазақтың қарапайым бір қызының о бастан ел жағдайын ойлағаны, сол себепті де қолында билігі бар, сөзі өтімді адамға тұрмысқа шыққаны, ақыл, сабыры мол әйелдің өмір өнегесі тұрғысында студент қозғаған ойлар өтімді.

Маржан Төлепбай Әбдіжәмил Нұрпейісовтің «Қан мен тер» трилогиясында баяндалған дәуір, кезең оқиғаларын қамтып отырып шығармаға өзіндік баға береді. «Қазақ

«Бұл туындыдан мен тек ата-бабаларымның көзсіз батырлығынан ғана емес, адамгершілік, адалдық туралы мол ақпар алдым», – деп ой түйеді.

Балнұр Омар қазақ әдебиетіндегі қадау-қадау шығармаларға орай ойларын жалпы кітап оқудың танымдық-тағылымдық маңызы туралы толғаныспен бастап өрбітеді. «Мен жастайымнан әдебиетке құштар болып өстім. Әкем мен әжем үнемі аңыз-әңгімелер айтып отырушы еді. Әкем он жасқа дейін ойдан шығарса да, сіңілім екеумізді күніге түнде ертегімен ұйықтататын... Осыған дейін жүз болмаса да, азды-көпті сексен кітаппен таныстым». Мұхтар Әуезов, Ілияс Есенберлин, Әзілхан Нұршайықов, Оралхан Бөкей, т.б. қаламгерлердің шығармашылық бағыты, көркем әдебиеттің тұлға қалыптастыру әлеуеті, шет ел әдебиетіне құмарлық қазақ әдебиетін оқуға деген ынтаға ықпал етпеуі керек деген студент ойлары кендік, ауқымдылығымен назар аударарды.

Талшын Сағитжанова Оралхан Бөкейдің шығармашылық даралығы тұрғысында өзіндік болжам-

МИР «АРДИ»

Каждый человек, приходя в мир, несет в себе частичку единой вселенной. Проект, инициированный ректором нашего университета Г.Мутановым «Айналанды Нұрландыр!», несет в себе посыл пропаганды нравственных ценностей, мира, добра и гуманизма.

Наша группа участников благотворительной акции в рамках данного проекта в составе преподавателей факультета философии и политологии профессором З. Исмагамбетовой, А. Карабаевой, Ш. Рысбековой, К. Борбасовой и докторантов специальностей «Культурология» и «Религиоведение» посетила Ассоциацию родителей детей инвалидов (АРДИ). Этот встреча оставила в нас глубокие впечатления и заставила нас еще раз переосмыслить человеческие ценности, смысл жизни и ряд многих морально-этических аспектов.

Мы были поражены огромной работой, которую проводит ассоциация. «АРДИ» была создана в декабре 1991 года группой родителей-энтузиастов, объединенных общей судьбой и стремлением помочь своим детям. Эта ассоциация — первая НПО для детей и молодежи с ограниченными возможностями в Казахстане. Она опекает 537 семей,

воспитывающих детей с ограниченными возможностями, 147 из которых передвигаются на инвалидных колясках. «АРДИ» выступает центром творческого и физического развития детей и молодежи с ограниченными возможностями. В центре работают начальная-подготовительная и общеобразовательная школа, ведется деятельность по физической реабилитации (ЛФК, массаж, тренажеры, бассейн, ФБУ, микрополяризация) и коррекционная помощь (педагог-дефектолог, логопед, психолог). Особое внимание уделяется творческим занятиям таким, как: театральная и танцевальная студии, журналистика, ИЗО, декоративное прикладное искусство. Также включена бытовая адаптация: кулинария, садоводство, культура поведения, гигиена жилища и усадьбы.

При реабилитационном центре «АРДИ» с 2006 года работает видеостудия «Новый мир», где ребята обучают

основам кино и видеопроизводства. Это возможность получения навыков в творческих специальностях. Студия создана выпускником Национальной академии искусств им. Жургенева Азизом Заировым. Его фильм «Зимние бабочки» в 2011 году победил в номинации «Лучший дебютный фильм» в рамках Grand-Prix фестиваля «Кино против боли». В 2014 году руководителем студии А. Заировым совместно с Мухамедом Мамырбековым был представлен фильм «Быть или не быть?», показывающий нам интерпретацию Гамлета наших дней. В этих фильмах, в которых отражены проблемы инвалидов-колясочников, актерами являются ученики центра. Образ главных героев — это люди, нашедшие в себе мужество взять на себя ответственность за свою судьбу. А. Заиров пытается обратить взгляд на внутренний мир героев фильма, на их переживания и ощущения жизни с верой в прекрасное будущее и надеждой на лучшее. И, конечно, в первую очередь это фильмы о любви к жизни и ее ценности для человека.

Также в ассоциации нам дали возможность побеседовать с молодежью во время их занятия. Докторанты кафедры, вовлекаясь в активный разговор с ребятами центра, описали особенности их научной специализации, роли

культурной и религиозной антропологии. В процессе беседы было задано немало вопросов о включенности молодых людей с ограниченными возможностями в образование.

Во время беседы и знакомства с деятельностью ассоциации, пришло глубокое осознание необходимости и важности социализации, самореализации всех членов общества вне зависимости от возможностей кого-либо, что ставит перед нашим социумом новую задачу. Эта задача заключается в социальной модели понимания инвалидности. Интеграция людей с ограниченными возможностями в общество не должна проводиться по «диагностическому» признаку, быть узконаправленной на то или иное отклонение или заболевание, а также осуществляться в закрытых специальных учреждениях в соответствии с «болезнью». Обществу необходимо преодолеть негативные установки, устаревшие стереотипы в отношении инвалидности, изжить их, и предоставить людям с инвалидностью равные возможности полноценного участия во всех сферах общественной активности.

А. ТАНАБАЕВА,
докторант 1 курса
кафедры культурологии и
религиоведения

■ ГАЗЕТ ПОШТАСЫНАН

ЖУРНАЛИСТ БОЛҒЫМ КЕЛЕДІ

Мына өмірде жүрегіңде,
Бойыңда ыстық қан барда,
Болмысты да, болмасты да
Болады деп арманда, — деп ақиық
ақын Мұқағали атамыз жырлағандай, бәрі
де армандаудан басталады. Армансыз адам
— қанатсыз құспен тең. Менің арманым —
журналист болу. Бала күнінен шығарма
жазуға, сөйлеуге жақын болдым. Теледидардан
жаңалықтар мен түрлі бағдарламалар көріп,
өздігімше сараптап, көңілге түйіп отырамын.
Жүргізушілердің дауыс ырғағына, сөйлеу мәнеріне
мен беріп, тәнті болатынмын. Үлгі тұтар
жүргізушім — Гүл Наз Әлімгерей.

Журналист — қарапайым халық сөзін
сөйлейтін, тек шындықтың жағында жүретін
адам. Ол — сөзге шешен, ойы ұтқыр, адамдармен
тез қарым-қатынасқа түсетін қарапайым болуы
керек деп ойлаймын.

Менің арманым — тек қана журналист
болу емес, қоғамға керекті, елімізге еңбегі сіңер,
атқарған жұмысымен үлгі болар, нағыз кәсіби
маман атану. Мен осы мамандықты игеру
мақсатында аянбай еңбек етуге дайынмын.
Бүгінгі күнде журналистиканың қыр-сырын
толық білсем де, бұл жолда өз ісімді қалдыру,
білікті де білімді мамандардың қатарында болу —
мен үшін үлкен арман. Ал арман адамды баулып,
үлкен бір асуларға жеткізетін дүние ғой.

Болашақ кілті біздің, яғни Мәңгілік ел
ұландарының қолында. Мен еліміздің дамуына,
өркендеуіне өз үлесімді қосуды мақсат етемін.

Талапкер Гүлзат ҚАНИБАЕВА,
А. Тоқмағанбетов атындағы
№135 орта мектеп

Қоғамда қандай жұмыстар жасалмасын, қандай іс-шаралар өткізілмесін, оларды ұйымдастырушы, жүзеге асырушы — қарапайым ғана адамдар. Бірінші кезекте, қоршаған орта мен қоғамға жаңа игі өзгерістер әкелуді қалайтындар, өздерінің сол ортаның мүшесі екендігін сезіне отырып жақсылық жасаушылар.

ҚОҒАМ ЖАНАШЫРЫ — ЕЛДІҢ НАҒЫЗ АСЫЛЫ

Сонымен қатар жасаған
жақсылығы мен атқарған
жұмысы үшін ақы сұрамайтын
жандар. Осындай жандардың
бастамасымен біздің оқу
орнымызда құрылған еріктілер
клубының бірі — «Үміт сәулесі».
2011 жылы тұсауы кесілген клуб
құрамында жай ғана еріктілер емес,
әлеуметтік және де психологиялық
көмек беруді, қолдау көрсетуді,
кеңес беруді басты міндетіміз деп
білетін болашақ әлеуметтік педагог
мамандар бар. Клуб осы уақытқа
дейін атаулы күндерге орай түрлі
мерекелік, қайырымдылық
шараларын, сенбіліктер, т.б. іс-
шаралар өткізіп келеді.

Тағы бір айта кететіні, «Ардагер-
лер үйіндегі» қарттарымызға
арналған мерекелік шаралар
мен сенбіліктер. Айтулы бір
мерекелерде немесе әкімшілікпен
келісе отырып, студенттеріміз
қазыналы қарттардың бөлмелерін
жиыстырып, олармен әңгімелесіп,
сырлары мен шерлерін тындап,
қарттарға сұранысы бойынша
кітап, газет-журнал оқып береді.
Мұндай шаралар студенттерге
ұнайды, айтуларынша көп
нәрседен хабардар болуға
мүмкіндік береді екен.

Мұның бәрі «Айналанды
нұрландыр» жобасы аясында
студенттердің қалауы, ұйым-

дастыруы, еріктері бойын-
ша атқарылуда. Сонымен
қатар еріктілер қозғалысының
мүшелері мен өзге де клуб
мүшелері университет, факультет
көлеміндегі іс-шараларға да
белсенді атсалысып келеді.

Мұндай шаралар студенттерді
ұйымдастыру қабілетімен қатар,
шығармашылыққа шынықтырса,
сол студенттерге қарап кейінгі
буын өкілдері де үлгі алып, қоғам
жанашыры болып өседі деп
сенеміз.

П.Т. АБДУЛЛАЕВА,
п.ф.к., аға оқытушы;
А.Қ. АРХАБАЕВА,
1-курс магистранты

Салауатты өмір салтын ұстанатын ҚазҰУ жастары көрікті табиғатымен ерекшеленетін Іле Алатауының Мохнатка тауына шығып қайтты.

Мохнатка тауына шықты

Суретті түсірген Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ

Теңіз деңгейінен 2250 метр биіктікте орналасқан тауға сапарды журналистика факультетінің 4-курс студенті Досжан Балабекұлы

ұйымдастырды. Биікке шығу сапарында ҚазҰУ-дың Жастар ұйымдары комитетінің бас хатшысы Ақбота Салғараева мен әлеуметтік

жұмыс мамандығының 3-курс студенті Айнұр Жомартқызы ерекше табандылық көрсетіп, межелеген биікке сәтті жетті.

Мохнатка - Кіші Алматы шатқалы маңында орналасқан биік жота. 2011 жылғы боранды дауыл мен орман өртінің салдарынан таудың қайталанбас табиғаты бүлініп, тау ажарынан айырылып қалған. Биіктігі орташа болса да, шығуда кездесетін қауіп көп.

Шағын ғана тау жорықта толық сүріліп алынбаған ағаштар, қаулап өскен қалың флора шығу мүмкіндігін барынша тежей түскен. Бірақ, қатысушылар бұл қиындықтарға төзе білді. Табандылық пен төзімділік таудың биік нүктесіне сәтті шығуға септігін тигізді. Жастар сол биікте тұрып, еліміздің көк туын желбіретіп, «ҚазҰУ-дың дәрежесі биіктей түссін», — деп тамаша көңілдерімен бөлісті.

Асылзат ҚАБЫЛБЕК

Адам баласы жалпы оқу, іздену, бір-бірімен сұхбаттасу барысында өз көзқарасын қалыптастырып, дамытып отыратыны белгілі. Сіздермен сондай бір кездесу барысында туындаған ойыммен бөліскім келеді.

ОЙДЫ ОЙ ОЯТАДЫ...

Бұл ҚазҰУ-да доцент М.Е.Мансуровадан кеңес алып отырған сәт еді. Мадина Есімханқызымен пікірлесу кезінде ойыма «Өз-өзінді сынай білесің бе?» деген өте қызық сұрақ келді. Осы сұрағымды өзімнің жас әріптестеріме қойып едім, олар ойланап қалды. Өйткені, мұндай ой бұрын бізде болмапты. Ең бірінші болып мен өзімді сынап бердім, яғни әр фактор бойынша өз-өзімді бағаладым. Содан кейін жас әріптестерім — Ж. Меренбаев, А. Бурлибаев және тағы басқалар жалғастырды. Былай қарағанда оңай сияқты болып көрінгенімен, іс барысына келгенде қиынырақ болып шықты. Себебі, біреуді сынаған оңай да, өзінді сынау қиын екен...

Мәселен, адам өзін-өзі 6 фактор арқылы сынау керек екен. Олар:

1. Бойы биік болу керек;
2. Келбеті келісті болу;
3. Денсаулығы мықты болу;
4. Ойы озық болу керек;
5. Қажырлы қайрат қажет;
6. Тапқырлық қасиет керек.

Негізінен алғашқы үш факторды Аллаһ тағала береді екен, ал қалған үшеуін адам баласы оқу, іздену арқылы өзі дамытуы тиіс.

Осы келтірілген факторлар бізге үлкен ой салды. Себебі, біз, адамдар елді көп сынамаймыз, біреуді жамандаймыз, мақтаймыз, бұл қисынға келіп тұр ма, жоқ па өзіміз білмей қаламыз. Сондықтан, ең бірінші өзінді сынап, бағалай білу керек.

Ал төртінші мен алтыншы факторға келсек, олар бір-біріне ұқсас деп айтуға болады. Өйткені ойы озық болу мен тапқырлық қасиетті адам оқу-білімнің арқасында дамытады. Сол үшін біз, жастар ерінбей оқып, көп ізденуіміз керек, сонда өмірде көп жағдайлардан қиналмай шыға аламыз.

Адам, негізінен, өмір бойы оқуы тиіс деген қағиданы дұрыс деп есептейміз. Себебі адам көп оқыған сайын жасарып, көркейе түседі, өз-өзін жас сезінеді. Мысал ретінде доцент Мадина Есімханқызын айтуға болады. Мадина Есімханқызы білім саласында биік жетістіктерге жеткеніне қарамастан, әлі ізденуде, өз білгенін жастарға жеткізуде, жаңа технологияны олардан артық білмесе, кем білмейді. Биік жетістіктерге қол жеткізген тұлғаларға қарап, біз алға ұмтылуымыз керек. Себебі, адам өз-өзіне талап қойып, өзінен жоғары, озық жандарға еліктемесе, өспейді. Ал, өзін өзінен төмен адамдармен салыстыру ешқашан алдына биік мақсат қоюға ықпал жасамайды. Бұл жерде біз дана Абай айтқан оқу, білім, ғылым жөнінен озуды айтып отырмыз.

Сондай-ақ адам баласының шыдамды, төзімді, салқынқанды болып, өз-өзін ұстай білуі де аса маңызды. Сол себепті адамның бойында қажырлы қайраттың болғаны өте дұрыс. Қажырлы қайрат арқылы көздеген мақсатқа жетуге болады. Сондықтан қиын жағдай туындағанда күйзеліске түспей, бәрін сараптап, бағалай білген жөн.

Кеңес алу барысында осылай кенеттен ойға келген сұрақ ойдан ой туғызды!

Ж.Е. ТЕМІРБЕКОВА,
механика-математика факультеті

ФОТОСЫН САФАТЫ ҚАЗҰУ-ДА ӨТТІ

«Фотоөнер» қоғамдық бірлестігінің ұйымдастыруымен ай сайын өткізілетін фотосын сағаты ҚазҰУ-дың журналистика факультетінің Қожакеев атындағы 230-залда өз жалғасын тапты. Бұл жолы Қарағандыдан арнайы шақырылған, белгілі пейзаждық фотошебер Ерболат Шадрахов сыңға түсті. Кездесуге ардагер фототілші Нұрманбет Қызатов, кәсіби фотограф Максим Золотухин, бокстан бұрынғы жаттықтырушы Асылбек Фазизов, бірлестік мүшелері, фотографтар, Алматы полиграфия колледжінен өнертанушы және жас мамандар қатысты.

Ерболат Шадрахов — Қарағанды облысы, Теміртау қаласының «Сплав» халық фотоклубының мүшесі, еркін фотосуретші.

Фотошебер кең байтақ еліміздің әсем табиғатынан сыр шертер туындыларын ұсынды. Мәселен, Үстірт шоқысы, Бектау-ата, Алтай таулары, Каспий теңізі, Қарқаралы, Баянауыл мемлекеттік ұлттық табиғи паркі, Сабындыкөл сынды мекендер мен тарихи орындарды әсерлі түсірген. Тіпті кейбір суреттері қыл қалам шеберінің қолынан шыққандай. Бір көріністі әр мезгілде түсіріп, әр түрлі қырынан көрсете білген. Панорамалық суреттері де көз тартарлық. Композициялық үйлесімділік, жер мен көктің тепе-теңдігі барлығы да сәтті шыққан. Жаңбырдан кейінгі көріністерді, тұман, кемпіркөсак, ашық аспан, жаймашуак күнді, ақша бұлттарды

шынайы көрсете білген. Бір байқағанымыз, фотограф табиғат көріністерін адам, ұшқан құс пен жүгірген аң, көлік сияқты өзге де бөлшектермен байланыстырғанды жөн көрмейді. Тек фотографияның ерекше пейзаждық жанрын жанына серік етіп, тылсым табиғатқа тіл бітіріп, сөйлеткендей болады. Жылдың қай мезгілі болсын, соның әрбір құбылысын шынайы шеберлікпен көрсете білген. Әсіресе, күз, қыс, көктем мезгілінде суреттер түсіргенді ұнататынын өзге тиек етті.

Жас фотографтарға да үлгі болар, көрерменін тарта білетін туындылар өз қатарын толықтыра бермек. «Армансыз адам канатсыз құспен тең» демекші, шебер фотографтың арманы қиын жанрлардың бірі — түнгі түсірілімді игеру, оның қыр-сырын меңгеріп, халыққа ұсыну.

Қиындығы мен қызығы мол

мамандыққа бала кезінен қызыққан фотографтың әрбір жұмысы әсерлі, сәтті шыққан. Әрине, бұл үлкен еңбектің, көп жылғы жұмыстың нәтижесі. Шара соңында Ерболат Шадрақовқа «Фотоөнер» қоғамдық бірлестігінің мүшесі күәлігін төраға Асылхан Әбдірайымұлы тапсырды. Сонымен қатар фотограф Ардақ Төлеубай мен Азамат Айымбет те бірлестік мүшелігіне қабылданды.

Шараның мақсаты фотографтардың туындыларына сынай баға бере отырып, кемшіліктерді айту, сапалы суреттердің санын арттыру, жас буынды тәрбиелеу болды. Игі бастама өз жалғасын таппақ.

Назерке СӘНДІБЕК,
журналистика факультетінің
3-курс студенті

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық
университетінің
ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор м.а.: **Әйгерім ӘЛІМБЕКОВА**
Жауапты хатшы – **Дариға АМАНКЕЛДИЕВА**
Тілшілер: **Ақмарал ҚУАНЫШЕВА, Рүстем АБРАЕВ**
Дизайнер – **Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ**
Фототілшілер: **Талғатбек АСАНОВ, Азамат БУЛАТОВ**
Корректорлар: **Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Әйгерім ИМАНҒАЛИЕВА**

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71,
ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны:
377-33-30, ішкі: 11-94,
тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай:
kazuniver-gazeti@mail.ru

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп,
беттелді. "Бизнес-Информ" баспаханасында басылды
Тел.: 2-93-09-09

Бағасы келісім бойынша.

Таралымы 1000 дана
Талпырыс №531

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.